Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0001-4

q est i ?cus. sit ut uz necm seq pole esse uz necm ee si ?
si n. vtsq ?tingit acide hou velit si vm fuit ii enim
illa ula sit n. est pole esse ? no esse. si no nece est esse ? n
nece no est vniversaliter ? eam dico ?o no necm no esse ?ns
eiq ? possibile est esse hoc n. vnivest ? ?nectere est
n esse h. n. n nece ? n esse ?dm sit ei q? seq no pole ee
l?. n. seq h q? e inpole ee ? nece no esse. ? nc ? n nece
? no esse. Sequitur ?o ? hoc ?dicnes re se sin ?dem mo
dii ? nich ut pole ?tingit sit dispoitis Dubitabit aut
aliquis si illud q? est necm esse sequitur pole stam si n seq
no possibile esse. Et siquis no diceret hant esse ?dicto?
nece est dice possibile n esse sz vtsq false sunt. At v? rur
sus id vi esse possibile incidi ? no incidi ? ee ? no ee
q? et nece esse ?tinguis no esse sz au ?lm est ??a ?
qui no ee ee pole vl ambulare ad opposita vab? ?ince
?q? dem n vni. Et ?imu quid in hus q? n ? rom pole
ut ignis calefactibile ? ? hi vi irronabile ?o ?m rom
ptates ipe eede plurimorum ? ?uom sunt irronabiles v?
no oms sz q? adm dcm est ignem no esse pole no cale
face vl queumq alia semp agunt. alia v? possunt ? ir
ronabiles ptates simul quid opposita ? nc ?cuq ?
spe dixi. Quedam v? ptates equivoce sunt ?pole n. n
simpl? dr. sz h? quid vm est ut i actu ut pole e ambulare
qm iam ambulat. Et omnino pole ? esse qm iam e actu
q dr pole ? v? q? forsitan aget ut pole est ambulare
qm ambulat. Et h quid inpole mobilib? sol? ptas est
illa v? in immobilib? i vtsq v? vm est dice n inpole esse
ambulare ? q? ambulat iam ? agit ? ambulabile e
hoc n pole no ? vm ?nto simp? dice. aliud aut vm est

U. LANDESBIBLIOTHEK HALLE (SAALE)

Ink A 73 J. q. 135.

M.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0002-9

se ut corpus quod unumquodque aliud est in tempore suscipit. nam
tempus alterationem. alteratur enim corpus in estu vel in hyeme
vel autumpno. similiter autem et anima aliter quidem in hyeme
quam in estate. quidam autem in vere speculantur pro complexio
nes instruuntur animi. nam cuncta corporis complexiones eius
mutantur. ut qui calide et gelide complexionis sunt tempera tio
res temporis in autumpno tempus sunt quibus vero et sanguis
principatur et in vere. Similiter autem et de aliis secundum similitudinem
aliarum vel tempus. Erit ergo in tempore quod est temporis suscipiens varia
tionem alteratur secundum tempus. huiusmodi vero sunt ea que dicta sunt. De pari
tas autem de nullis aliis conveniens est proferri

Ubi vero circumscriptio corporis a loci circumscriptione procedens locatur
autem in eo quod capit et circumscribit. Est ergo in loco quod quod a loco circumscribitur
et complectitur. non autem locus et ubi in eodem est. Locus enim in eo quod capit vel
autem in eo quod circumscribit et complectitur. videtur autem ubi omnino non ad esse sua
tiam et nusquam nullum enim locum occupat vel implet. Aliter tamen autem
corpore potest nusquam autem contingere palam est occupatum locum aliud
corpus aliud complecti posse occupante permanente. Granum enim in me
dio adveniens vetinus non posset aere quo implebatur quiescen
te aer autem expulso utique communi recipi. necessarium enim duo in eodem
esse possunt nec unum et idem in diversis. Quamobrem nec alia locatur ei
tu inmutatam loca occupat. Similiter autem et quantitas a corporis ratione
dicunt loci circumscriptione tenent. Movet autem aliquis forsitan quoniam
idem corpus in pluribus et diversis locis concludens. Est enim vox in
diversorum auribus est vox autem et si aer non est esse non potest
quare aer in diversorum auribus et corpus idem in diversis locis est
vox enim omnino una et eadem in diversis aeris partibus esse non potest
Concedimus autem nobis unam et eandem vocem in diversorum au
ribus fieri utique et constat non unam aeris particulam ad aures
diversorum pervenire. Simpliciter autem unum et idem corpus totum in

pluribus impossibile est invenire. Quamobrem contrarie cominus vel diversum quid maioribus dissonum sonare vel unum et idem omnino quid in pluribus locis relinqui. Eligitur autem quid dissonum sonus esse ymaginabilis sese gubernant vel simul. Quare quedam vox non animalis est. Ea enim que ymaginabilis fit et si sibi non alias est quia ab alio non profertur. Ad hoc autem omnem vocem alias esse dicimus. Omnis enim vocem audivit ab initio in silencio sed aliud quando vox quedam alias dicitur quecumque ipso presente fit. Unius ergo vox ad aures diversorum dirigitur una autem et eadem numero ad diversa non contingens est. Ubi autem aliud simplex aliud compositum. Simplex autem est quod a simplici loco procedit. Compositum est quod ex composito. Simplex autem locus est origo eius quod continuum. Locus autem ut dictum est compositum est quod sunt particulas quod adeunt tamen ad quas particule corporis contingunt. Corporis autem particule mediante adiunctum. Loci itaque particule soliditatis particulas claudunt. Et enim loca quid simplicia nimium corporis sunt occupantia. Quia nec locus sine corpore nec soliditas sine loco est. Contentio autem oritur de extremitate spere. Sic enim ex idem est. Ideo autem locus esse non potest ut dictum est ab aliquibus quod loca bitur. Confitentibus nobis spatium localem constituit utique necesse est aliud quid preter eam esse in quo extremitatis locus existat. Nec autem preter idem est. Quare extremitates in loco quidem non est. Definitur autem in solidum quid et occultum est continuare et est continue sensibilia. Caret autem ubi intensione et remissione. Non enim dicitur alterum altero magis vel minus loco esse licet tamen maiorem vel minorem locum possideat. Non autem simpliciter ubi vel quantitate aliquid sed secundum hoc quod quale est. Inest autem nec videtur esse continuum eo quod in loco quod continetur est. Locus enim loco continuus non est quia nec autem in alius medio est. Sursum autem et deorsum esse contraria pluribus videntur. In utrum enim distare videntur id quod sursum est esse et quod deorsum est esse quoadmodo

Liber conventus Magdeburgensis ordinis predicatorum
f. Bonifacio ad usum in vita sua
Amore · 15

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0005-7

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0006-2

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0007-8

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0008-4

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0009-2

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0010-3

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0011-9

L 213

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0012-5

Ad Reuerendiſſimū dn̄m dn̄m Philippū ſancte eccleſie Colonienſis archiep̄m. Tractat⁹ magiſtralis declarans q̄ grauiter peccēt q̄rentes auxiliū a maleficis cōpilat⁹ ab eximio ſacre theologie profeſſore ⁊ artiū magiſtro necnō heretice prauitatis inq̄ſitore magiſtro Jacobo hoechſtraſſen ordinis Predicatorū Priore ꝯuentus Colonienſis.

Epigrāma fratris Jacobi Gaudenſis ad Libꝝ

Si qua valitudo fato graſſante ſiniſtro
Corpora curari neſcia triſtis agat
.i. purgatiua
Herba licet pariat nihil anticyrea ſalutis
.i. medicis
Nilq; machaonijs potio mixta viris
Juppiter e rapido poſt vota p̄ceſq; dolori
Nec ſucurſuram miſerit axe manum
.i. incātationib⁹
Nulla fides vnq̄ tamen eſt adhibēda magijs
Vt ſpectatores docte libelle doces

Finis

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0013-1

¶ ☞ Ad Reuerendiſſimū in chriſto patrem illuſtriſſimum dn̄m Philippū ſancte eccl'ie Colonien̄ archiep̄m. ſacri Imperij Romani per Italiā archicancellariū. principem electorem. weſtphalie ⁊ angarie ducem. legatumqꝫ natum ꝛc̄.

Poſtea ꝙ aliquot dies illuſtriſſime ꝑnceps. ſalutiferū inqſitōis heretice prauitatis officiū humeris meis admodū teneris ⁊ arduitatē t[..]i negocij nō abs re formidātibꝫ: obediētia ſupioꝝ meoꝝ vrgēte acceſſerat: nō poterā poſtiferas ſamſonis vulpes meſſem dn̄icā deuaſtare moliētes: roſtro ꝓuide diſcretiōis tāqꝫ canis venaticꝰ ſu[..]pſſo primū rictu q̄ ad in caſſes incidiſſent: nō inueſtigare. irretitiſqꝫ nō canis inſtar muti ⁊ latrare nequeūtis ſꝫ argutoꝝ veluti pacerrimꝰ nō adhiberi. Ubi aūt hec tacitꝰ mecū repetēs manū executiōis ad aratrū ꝑlibati officij poſuiſſem. offendi prohdolor ſupſtitiōe[..]: nō nullas paſſim emerſas (ſi ꝑncipijs ſuccurſū nō fuerit) triticū agelli dn̄ici peſſum daturas. Plures eqdē exiſtere fama relatrice ꝑdidici. q̄ tanqꝫ clauū clauo. incōmoda maleficio iflicta licite ꝑ maleficiū emoueri poſſe ſuſpicent. eoſqꝫ q̄ eiuſmōi maleficij tollēdi grā pythoniſſas ꝯſuluerint mīme culpādos. Qui qꝫ g̃uiter errent facile colligit ſi ſacrarū ſcꝑturaꝝ volumīa ad memoriā reuocent. Primi nāqꝫ Paralipomenō decimo legimꝰ Saulē regē (eo ꝙ pythoniſſas ꝯſuluerit) ⁊ vita ⁊ regno ꝑuatū eſſe. Et merito. Non em̄ in vltima neceſſitate poſitꝰ ⁊ in hūano deſtitutus auxilio demonē (poſthabito deo) ꝯſulere debuiſſet. Huic g̃ errori q̄liter in tanuis obuiandū foret mecū diu multūqꝫ cogitāti tu oīm ꝑmꝰ obuiꝰ ferebaris digniſſime ꝑnceps. q̄ppe quē ꝯſtat lucos ⁊ ſiluas ꝑdonibꝫ iamꝑdē habitatas nō paucis impēſis emūdauiſſe necnō indefeſſis mercatoribꝫ tutū iter efficere curauiſſe. Cū ergo animꝰ corꝑi longe ꝑſtet. Nō ambigo fore q̄n huic errori in diſcrimē aīaꝝ ꝓgenti ſis obuiaturꝰ q̄ tot tātiſqꝫ impēſis ſaluti corpoꝝ dignoſceris ꝯſuluiſſe. Sic ⁊ amator Altiſidorēſis antiſtes ꝯfrat tuus ſtrennuū ducē Burgundionū germanū nō reueritꝰ ꝑinū quandā ſubſecuiſſe legit quā ſupſtitioſos in vſus crediderat ꝯuertendā. Silr̄ q̄ddā ⁊ diuū Martinū Turonen̄ eccl'ie archipſulē egiſſe mēorie ꝓditū eſt. egregio forſan Ezechie regis. facinore ꝯmonefactū. q̄ anguē eneū ab eximio licet ꝓphaꝝ ſanādoꝝ corꝑm grā conflatū. ne aīaꝝ in ꝑiculū cederet (.iiij. Regū decimooctauo capite enarrante) infringere nō formidauit. Quoꝝ exēplo Reuerēdiſſime pr̄ vt ꝑncipijs obſtet ne vbi mala ꝓlōgas ꝯualuere moras ſero medicīa paret. Hūc tractatū ꝓtractioribus iā noctibꝫ elucubratū tue digniſſime dn̄ationi cēſui dedicandū. ꝓceſſus aūt formā libellus ipſe indicabit. Pro cuius exordio ſubſequēs mouet queſtio.

Utrū viro bono a maleficis vel ab hn̄tibꝫ pactū cū demone liceat ꝯtra maleficia remedia recipe. Et arguit ꝙ ſic. Primo auctoritate qr̄ dt̄ Hoſtien̄ in ſūma. tit. de frig. ⁊ male. Aliqn̄ maleficiant hoīes: ita ꝙ reddunt ipotētes oībꝫ mulieribꝫ ꝑterqꝫ vni. h̄ maleficiū vocat ſortilegiū. Et ſi illa vxor ſit: bonū videt ſortilegiū cū adulteriū vitet. Et refert hoc cuidā comiti ꝑ ānoꝫ triginta ꝯtigiſſe. poſtmodū ꝓo euanuiſſe. Si āt ſortilegiū ſit bonū vtiqꝫ erit licitū. Scd̄o arguit rōne: qr̄ aliqn̄ ſcti ipoſmet demones ad aliq̄ hmōi obſequia coegerūt: vt btūs Jacobꝫ apl's iuſſ[..] ꝑ demones. ad ſe adduci Hermogenē. Et btūs Dn̄icus ꝯpulit demonē ſibi tenere candelā. Idē q̄ꝫ faciūt exorciſte aliqn̄. g̃ licitū eſt ab hn̄tibꝫ pacta cū demonibꝫ q̄rere hmōi remedia. Ad oppoſitū ⁊ ꝓ ꝟitate arguit ꝑ multos articulos Pariſius ſolēnit ꝯdēnatos in hac materia. q̄ꝝ q̄ntus ſic habet. Qr̄ licitū ſit magicis artibꝫ vl' q̄buſcūqꝫ alijs ſupſtitionibꝫ a deo vl' ab eccl'ia ꝓhibitis aliqua facere: ꝑ q̄cūqꝫ fine bono: er

Cōtra petētes remedia a maleficiis.

roꝛ: qꝛ ſm Apl'm nō ſunt faciēda mala vt bona eueniāt. Sext⁹ ꝟo articulus
ſic habet. Qꝛ licitū ſit aut ꝑmittendū maleficia maleficijs repellere: erroꝛ eſt.

¶ Oſtēdit̄ q̄ noīe cēſeant̄ q̄ nūc dicunt̄ malefici. ꝛ q̄d ſit pactū ha
bere cū demone. cur p̄terea plures femīe q̄ꝫ viri īficiant̄ hac peſte

Capitulum Primum.

PRo p̄mi introductiōe Sciēdū ꝙ a btō Auguſtino ī libꝛo de ciui.
dei enumerant̄ valde multe ſpēs ſupſtitiōis ꝛ recitent̄. xxvj. q. v. c.
Nec mir̄. Prima apd̄ eū eſt ars magica q̄ iā vulgo vocat̄ ars ma
leficoꝝ. Nā de ea ſic inq̄t ibidē. magi ſunt q̄ vulgo malefici ob faci
noꝝ magnitudinē nūcupant̄ Hi ſunt q̄ ꝑmiſſu dī elemēta ꝯcutiūt
turbāt mētes hoīm min⁹ ꝯfidentiū ī deo. ſine vllo veneni hauſto: violētia tm̄
carmīs interimūt. Et ſubdit. demonibꝫ em̄ accitis audēt vētilare: vt q̄ſcunqꝫ
ſuis ꝑimāt malis artibꝫ inimicos Hi etiā ſanguīe vtunt̄: ꝛ victimis ſepe ꝯtin-
gunt moꝛtuoꝝ coꝛpa. hec ille.

¶ Quid ſit habere pactum cum Demone

¶ Iſto p̄miſſo diſcutiendū eſt q̄d ſit habere pactū cū demone. Et q̄dē aliq̄d
eſt pactū exp̄ſſuꝫ: q̄d ſcꝫ ex familiari ꝯhit̄ colloq̄o cū demone habito: ꝛ iſtd̄ de
ſe ſatis ē manifeſtū. Aliud ꝟo eſt pactū implicitū ſiue tacitū: q̄d vocare poſſu-
mus pactū interp̄tatm̄. Et iſtd̄ q̄dē deſcribit̄ nob̄ ab vniuerſitate Pariſienſi
vbi ſtatim art. iij. vbi ſic dr̄. ꝙ inire pactū cū demonibꝫ tacitū vel exp̄ſſum non
ſit idolatria aut ſpēs idolatrie ꝛ apoſtaſie erroꝛ. Et intēdim⁹ pactū eē implici
tū in oī obſeruatōe ſupſtitioſa: cui⁹ effect⁹ nō debet a deo vel a natura rōnabi
liter expectari. hec ibi. Qd̄ ſi poſſum⁹ explicare: qꝛ tūc pactū tacitū ē cū demo-
ne: inq̄ꝫtū actoꝛ taliū opeꝝ ſcit aut ſcire dꝫ: ꝙ talia oꝑa neqꝫ ex ſua natura: neqꝫ
ex diuina oꝛdinatiōe: neqꝫ ex ſuis ſpēalibꝫ meritis nata ſunt talē effectū induce
re. ꝛ ſic tacite ꝯſentit in aſſiſtentiā diaboli: ꝟtualit̄ talē effectū a demone expe-
ctās. nā cū ſit manifeſtū: ꝙ natura ad talē effectū nō hꝫ ꝟtutē. Et cū h̄ neqꝫ ex
ſcp̄turis: neqꝫ ex pꝛactica eccl̄ie (q̄ ſpū ſctō vtiqꝫ regit̄) neqꝫ ex inſperatiōe ſctōꝝ
habeat̄: ꝙ ds̄ talibꝫ obſeruātijs aliq̄ꝫ ꝟtutē ſupnaturalē ꝯtulerit ad ꝓducēdū
tales effectus: neqꝫ rōnabil'r ſꝑare poſſit: ꝙ ob merita ꝓꝓria ꝑ angelos bonos
ſpēal'r ſibi aſſiſtētes tales effect⁹ ſequant̄. Quid aliud p̄ſumendū ē q̄ꝫ ꝙ tales
effectus fiūt ſolū oꝑatiōe demonū. ꝛ ꝑ ꝯn̄s q̄d aliud facit actoꝛ taliū obſerua-
tionū: ſil'iter ꝛ alij vtētes eis: q̄ꝫ ꝙ expectēt tales effect⁹ a demone: ſibi exhibē-
dos. ꝛ ꝑ ꝯn̄s in obſequiū demonū ꝟtualiter vl' tacite ꝯſentiūt. talis āt ꝯſenſus
rōnabiliter pactū tacitū cēſeri debet Et pactū illd̄ eſt valde rep̄henſibile. In p̄
dictoꝝ roboꝛationē inq̄t Aug⁹. Oēs artes hm̄oī vel nugatoꝛie vel noxie ſup
ſtitōes ex quadā peſtifera ſocietate hoīm ꝛ demonū: q̄ſi pacta infidelis ꝛ dolo
ſe amicicie ꝯſtituta penit⁹ ſunt repudiāde ꝛ fugiēde chꝛiano. xxvj. q. ij. Illud.

¶ Quare femine plus inficiuntur hac peſte q̄ꝫ viri.

¶ Sed merito q̄ret h̄ aliq̄s cur feīe plus inficiant̄ iſta maledicta peſte q̄ꝫ viri
Rn̄ſio. hui⁹ apd̄ doctoꝛes īuenio tres cauſas. Prima qꝛ mulieres ꝓne ſunt
ex ſua curioſitate ad credendū pꝛauis ſuaſionibꝫ: ꝛ qꝛ habēt linguā lubꝛicā vn
de ea que pꝛaua arte ſciūt: comparibꝫ feminis tacere nō poſſunt: ꝛ ꝑ hoc demo
ni lucrifiūt plures aīe. Scd̄a qꝛ mulier eſt natural'r aīal imbecille: viribꝫ defi
ciēs: valde tn̄ ſupbū: ꝛ ꝑ ꝯn̄s facile inclinatū ad vindictā crudelē modice offē-

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0015-2

ſe. Et qꝛ illā nō pñt inferre femie: ꝑ manifeſtā violentiā: ↄcupiſcūt ſe vindicare inſidioſe ꝛ occulte: nō ſolū de inimicis: ſ; interdū etiā de his quoꝝ amore ardent ꝓpter volubilitatē cogitationū ꝛ affectionū ſuaꝝ q̄ ex vicio ↄplexiōis eis ineſt. Vñ Eccl'iaſtici. xxv. Nō eſt ira ſuꝑ irā mulieris. cōmorari leoni ꝛ draconi plus placebit: q̄ȝ habitare cū muliere neq̄ȝ. Et iteꝝ Breuis oīs malicia ſuꝑ maliciā mulierū. Vñ patet ꝙ mulieres ꝑuerſe aptiſſima ſunt inſtrumēta ſaltem pactionalia ſcȝ cōiter dicta q̄b; diabolica malicia tentat ſua machinamēta de q̄b; totiēs comꝑtū eſt ꝙ ꝓpter minimas offenſas intulerūt ſuis vicinis grauiſſima tormēta in ſuis corꝑibus: ꝛ damna grauiſſima in rebus.

¶ Defendiť ſentētia Scoti doctoris ſubtilis. ꝛ ſimul oſtendiť: ꝙ incantationib; ꝛ aliis oꝑationib; magicis nihil ineſt virtutis.

Capitulum Secundum

Iſtis ꝑmiſſis deſcēdendū eſt ad q̄ſitū ꝛ inuenio ꝙ aliq̄ doctores i ſuis ſcriptis introducunt Scotū doctorē ſubtilē velut opinantē. ꝙ licitū ſit maleficiū maleficio tollere: aſſerentēq̄ȝ fatuū eſſe ꝙ ꝑ vana et ſuꝑſtitioſa oꝑa nō liceat tollere maleficia. Obiiciuntq̄ȝ ↄtra ipm illud Apl'i ad Ro. iii. Non ſunt facienda mala vt eueniāt bona.

¶ Sed ſalua reuerētia iſtoꝝ. Ipi iniuriā faciūt doctori ſubtili nunq̄ȝ eñ ipſe ſentiit ꝙ ꝑ oꝑa ſuꝑſtitioſa aut ꝑ maleficia liceat tollere maleficia. Sed. xxxiiii. diſt. iiii. vbi iſtā materiā ꝑtractat: ſolū vult ꝙ licitū ſit deſtruere aliqđ op⁹ materiale qđ eſt tanq̄ȝ ſignū quo durāte: diabolus ex pacto qđ hȝ cū malefica. vexat aliquā ꝑſonā in corꝑe vl' in reb; ſuis: Exemplū ſuū eſt: vt ſi q̄s magus hñs pactū cū demone: obtineat ab eo vt Joannē impediat: ne ſuā vxorē cognoſcat q̄ȝdiu tale maleficiū ꝑſeuerat. ſcȝ acus incuruata: vl' aliqđ ſile. in tali caſu vult doctor ſubtilis ꝙ fatuū eſt querere an tollere maleficiū id eſt deſtruere illđ ſignū liceat. cū meritoriū ſit tollere oꝑa diaboli: nec in hoc vt inq̄t eſt aliq̄ infidelitas: qꝛ deſtruens nō acq̄eſcit aliq̄b; oꝑib; malignis: ſ; credit demonē poſſe ꝛ velle fatigare dū durat tale ſignū ꝛ deſtructio talis ſigni. īponet finē tali vexationi: iuxta pactū voluntariū qđ habuit cū malefico: ad tale ſignū. nō aūt ꝙ ꝑ deſtructionē talis ſigni demon cogať aut neceſſiteť ceſſare a tali vexatiōe. Sȝ intēdit doctor ſubtilis ꝙ demō libere (ſ; cauteloſe) ceſſat a vexatiōe ad deſtructionē talis ſigni vt maleficā in illa ſuꝑſtitioſa credulitate teneat. q̄ putat illi ſigno aliquā ineſſe ꝟtutē ad vexādos hoīes. ꝛ ob id credat malefica ꝑ ſuū op⁹ illā leſionē efficere: quā tñ demō ſua ſpōte ſolus ꝑ ſeipm oꝑať: nihil ad hoc cooperāte oꝑe malifice. Et ſic tandē nihil aliud fit: q̄ȝ ꝙ vana vanis tolluntť. id ē ea q̄ nulli⁹ ꝟtutis ſunt: ꝑ ea q̄ nihil ꝟtutis in ſe ↄtinēt deſtruunť. Exemplum huius refert Cancellari⁹ Pariſieñ. de Philippo rege frācoꝝ: q̄ accipiēs imaginē quandā cereā quā dicebāt baptiſatā ꝛ execratā taliter noīe ſuo ꝙ illa deſtructa rex moreretť. Et videbim⁹ inq̄t pius rex fide plenus ſi potētior erit demon ad ꝑdendū me q̄ȝ de⁹ ad ſaluandū. Et hec dicēs imaginē ꝓiecit in ignē.

¶ Qꝛ aūt incantationib; ꝛ aliis practicis artiū magicaꝝ nihil ineſt ꝟtutis manifeſte ſentit Aug⁹. ſic inquiēs. Admoneant fideles ſacerdotes ppl'os ſuos vt nouerint ꝑ magicas artes incātationeſq̄ȝ q̄buſlibet infirmitatib; hoim nil remedii poſſe ↄferri nō aīalib; languētib; claudicātibuſue vel etiā moribundis quicq̄ȝ mederi. ſ; hec eſſe laqueos ꝛ inſidias antiq̄ hoſtis: quib; ille ꝑfidus genus humanū decipere nititur. xxvi. q. vi. Admoneant.

Remedia a Maleficiis

¶ Cur malefici aut diuini adhibēt l'herbas opib9 ſuis l'ꝟba ſacra

Capitulum Tertium

SEd cōtra verbū iſtud bt̄i Auguſtini obiiciet ꝓmo forſan aliquis. Iſti malefici plerūq̄ in curandis hoīb9 vel pecorib9 vtunt̄ herbis medicinalib9: ꝫ ꝯſtat herbis illis ineſſe ꝟtutes naturales ad ſanādum: ꝗ̄ opib9 eoꝝ ſequit̄ aliq̄d ineſſe ꝟtutis. Dicēdū ꝙ tales maligniſſimi neq̄: miniſtri ſathane ꝟtutes tales ignorāt. q̄re ꝗ̄ tales herbas adhibēt niſi ꝙ ꝟtuti herbaꝝ tal' curatio aſſcribat̄: vt neq̄tia ſua occultet̄. ꝙ alii ipoꝝ ꝯmertiū min9 abhorreāt: cū tn̄ ꝓpter eoꝝ incātatiōes ꝓuatim adhibitas: demō arte ſua aliūde iuxta modū ſtatim ꝓus expſſum illas ſanationes ꝓcuret. Iſtō ꝯpertū habeo de q̄dā ꝑniciosiſſimo neq̄: q̄ corā pluribus interrogat9 a duob9 excellētiſſimis medicīe doctorib9: nō potuit vllā ꝟtutē vl' q̄litatē naturalē illaꝝ aſſignare herbaꝝ q̄s adhibuit infirmis. nec mirū qꝛ fatebatur ſe vti eiſdem herbis ad om̄es morbos quos aſſumeret curandos.

¶ Sc̄do multi obiciūt ꝙ plerūq̄ hoīes iſti in ſuis remediis q̄b9 ꝑtendūt ſbuenire vexatꝫ: adhibēt aliq̄ ſacratiſſima ꝟba. ꝫ talib9 ineſt aliq̄ ꝟtus. incōuenient̄ ꝗ̄ bt̄ūs Aug9. ſentit eoꝝ opib9 nihil ineſſe ꝟtutis. ¶ Hm̄ōi obiectōi facile rn̄demꝰ. ꝙ ꝟtus q̄ interdū ꝟbis illis ineſt: in ſpūalē hoīm ſalutē ſupnaturalit̄ ē ꝟbis illis cōicata a deo: q̄ exq̄ fidelis ē ⁊ ſeipm̄ negare nō p̄t. nō vtiq̄ ita a ſeipſo diſſidebit: vt illa ſctiſſima ꝟtus ordinata ad honorandū deū ⁊ ad vniendū aīam ſpūal'r ſuo creatori quā p̄terea iſtituit ad depmendū p̄tātes tenebraꝝ et cohercendū ⁊ expellendū eas. a machina mētis ſuis ⁊ ab hūana ꝯuerſatiōe nō inq̄ ds ita ſibi ꝯrius ē: vt ea ꝟtus inſtr̄m fiat ſacrilege apoſtaſie: ⁊ actiue ꝯcurrat ad honorādū demonē: aut nex9 exiſtat peſtiferi cōmertii: q̄ miſera ⁊ curioſa hoīm cupiditas: ab inimico chr̄i īpetret bn̄ficia, q̄b9 illecti deū deſerāt. ⁊ hoſti ſuo ꝯiūgant̄. Et p̄terea exq̄ ds iuſtiſſim9 ē ⁊ optim9: nō vtiq̄ ſacratiſſima ꝟtus a ſua ſctitate emanās: coopabit̄ ad ludificandū vel decipiendū fragiles hoīes: nō ad veritatē req̄rendā a p̄re mēdacii. nō ad infamandū inocētes non ad detegēdū crimia q̄ ordo charitatꝫ vult eē occulta. nō ad tormētandū hoīes nō ad mortificādū eoꝝ pecora: q̄lia tn̄ ſcim9 attēptari ab iſtis maledictꝫ hoīb9. Neſcit eī diuīa ꝟtus ſocietatē inire cū belial: aut eē vinculū iniq̄tatꝫ. Vn̄ ptꝫ ꝙ ꝯ̄uis ꝟbis talib9 ineſſet aliq̄ ſpūalis ꝟtus. illa tn̄ coopat̄ neq̄q̄ opib9 malignis. ¶ Sed q̄res forſan. ſi ꝟtus verboꝝ eis nō coopet̄: cur ꝗ̄ ꝟba talia volunt opib9 ſuis adiūgere. Ad h̄ ꝓmpta ē rn̄ſio: qꝛ diabolica ſupbia: ꝟbis ſacratiſſimis cupit honorari: ſicut ⁊ incēſo thuris vl' thimiamatis ⁊ ſilib9 q̄b9 colit̄ de9, deſiderat venerari. ſcit etiā ī illis: grauiſſime dn̄m deū offendi: ⁊ p ꝯn̄s aīas miſeras: plus ſibi īcorpari: vult p̄terea res optīas factꝫ illis īmiſceri: vt hoīes eꝫ tanq̄ veraci credāt citi9 ⁊ ei ꝯfidāt: ⁊ min9 ꝯmertia illa abhorreāt. q̄n̄ ꝑſpiciūt īmiſceri vl' ſctā. vel ea q̄ ſpēm inocētie vel mūdicie p̄tendūt. vt ſunt puer ꝟgo. cera vl' carta ꝟginea. īcauſtū ꝯfectū ex thimiamate ⁊c̄. Et mirandū eſt de hac cecitate hoīm q̄ nō aduertūt ꝙ lōge execrabili9 ē talia opa nefaria exercere: cū adiūctōe ſacroꝝ ꝟboꝝ: q̄ſi fiāt tm̄ ꝑ caracteres: vl' alia ꝟba extranea vl' ꝯficta. Nā cū h̄ ſolū colit̄ demō: p ea q̄ oīno vana ſunt: certe ibi colit̄ diabolus: p ea q̄ ſctā ſunt. ⁊ ſic pctō apoſtaſie ibi addit̄ irreuerentia ⁊ ꝯtumelioſa ꝯtaminatio rei ſacre. ¶ Ex p̄dictis ptꝫ quāta cecitate inſaniūt hoīes q̄ ad remouēdū morꝫ. infirmitates: vel q̄leſcūq̄ defect9 ab vxorib9. ꝓlib9 vel iumētis accedūt ad

Contra Petentes

magos aut maleficos: putãtes eoꝝ opibꝫ. caracteribꝫ vł incãtationibꝫ aliq̃d in
eſſe ꝟtutis: ad remediandũ tales defectus: cũ tñ talia remedia ſi interdũ ſeq̃n
tur: imediate fiãt opꝫ diaboli in deceptionẽ gñis hũani. Et ꝙ̃ talibꝫ vtẽtes cõ/
uincunꝭ cõicare in opatiõe diaboli. Et hoc ẽ qđ dñs ꝓhibet Leuiꝭ. xix. dicens
Nõ declinetꝫ ad magos nec ab ariolis aliq̃d ſciſcitemini vt polluamini ab eis

¶ Reſumitꝭ ꝛ diſſoluitꝭ queſtio ꝑncipalis magis in ſpeciali.

Capitulum Quartum

SEd hic inſurgit aliud dubiũ: lõge maioꝛẽ (vt mihi videtꝭ) ingerẽs
difficultatẽ An liceat q̃rere opationẽ malefici ad deſtruẽdũ malefi/
ciũ alteriꝰ malefici ꝓ aliq̃ ſua neceſſitate ĩ ꝑſonibꝫ aut iumẽtis. ſine tñ
cuiuſcꝫ alteriꝰ leſione. Et arguitꝭ ꝙ ħ liceat. nã ſi ħ nõ liceat: vł hoc
iđ eẽt: qꝛ ĩteruẽniret pctm̃ malefici: ꝛ ſic req̃rens opationẽ malefici
cõicaret pctõ illiꝰ. Aut iđ: qꝛ in tali maleficio diuinꝰ honoꝛ impẽderetꝭ diabo/
lo: ꝫ neutrũ hoꝝ obſtare videtꝭ. Nõ ꝑmũ: qꝛ q̃uis veꝝ ſit vłiter. ꝙ nõ licet ali/
quẽ inducere ad peccandũ: ꝑt tñ q̃s malo ſiue pctõ alteriꝰ vti ĩ ſuũ bonũ. ij. ij.
q. lxxix. ar. vi. Jã ſi maleficꝰ ſit paratꝰ exercere maleficiũ: tũc ipꝫ nõ inducitꝭ: vt
ptꝫ. Inducere nãcꝫ aliq̃ ẽ ſm. ſ. d. eſt ipm ad aliq̃d inclinare ad qđ paratus non
erat. Et ꝙ̃ angelus pꝰ cardinalẽ dñm Petrũ aureolũ. ti. de ſupſti. ꝗ. xiij. tenet
ꝙ licitũ ſit maleficiũ tollere ꝑ maleficiũ: q̃ñ malefica pata eſt actu illđ exercere
necꝫ vtẽdo ſuo maleficio: ipꝫ pctõ malefice ſe ſociat ꝫ eo vtitꝭ ad bonũ ꝛ ad lici
tũ. ſcꝫ ad liberãdum ſe ab iniq̃ vexatõe: vt in ſilĩ dicere videtꝭ Augꝰ. ad publi
colã. ꝛ habetꝭ. xxij. q. j. Mouet te. Necꝫ etiã videtꝭ obſtare ſm̃ ſcꝫ ꝙ honoꝛ diui
nus in tali maleficio ĩpenditꝭ diabolo: qꝛ ſm Augꝰ. vbi ſtatim. licitũ ẽ iuramẽ
tũ recipꝫ ab idolatra: q̃ noſcitꝭ iuraturꝰ ꝑ falſos deos. Sed claꝝ ẽ ꝙ in tali iu
ramẽto exhibetꝭ reuerẽtia diabolo: qꝛ iuramentũ ẽ actꝰ latrie. ij. ij. q. lxxxix. ar.
iiij. ꝙ̃ q̃uis ĩ opꝫ ipſius malefice exhibetꝭ demoni honoꝛ diuinꝰ: potero nihilo/
minꝰ illo maleficio vti ad bonũ meũ: q̃ñ in eiꝰ maliciã nõ ꝯſentio: ſicut iuramẽ
to idolatre in q̃ ipꝫ ꝯmittit verã idolatriã: in quã nõ ꝯſentio: ꝫ vinculo iniq̃ q̃
idolatra adheret idolo: vtoꝛ ad bonũ meũ: nollẽs eẽ ꝯtẽrꝰ ſi iuraret ꝑ veꝝ deũ
chꝛianoꝝ. Scđo ad idẽ põt argui ꝑ factũ Helie ꝓphe. iij. Regũ. xviij. q̃ dedit
q̃dringẽtis ſacerdotibꝫ baal bouẽ vnũ: quẽ imolarentꝭ deo ſuo baal: ꝓuocauit
qꝫ eos vltro ad iuocandũ noĩa deoꝝ ſuoꝝ: dicẽs. Inuocate noĩa deoꝝ vr̃oꝝ: q̃
ꝛ eos inuocauerũt a mane vſcꝫ ad meridiẽ: clamãtes: baal exaudi nos: ꝛ iuxta
ritũ ſuũ inciderũt ſe cultris ꝛ lãceolis: donec ꝑfunderentꝭ ſanguine. igitꝭ licebit
mihi ꝓpter neceſſitatẽ vti opꝫ ipiꝰ malefice ĩ bonũ in q̃ inuocantꝭ ipi demones.

¶ Ad idẽ etiã poſſem adducere factũ Jehu regis. iiij. Reg. x. ca. q̃ ꝯgregauit
ſacerdotes baal deditcꝫ oĩbꝫ veſtes: vt ſacrificarẽt baal ꝓpter illđ bonũ: vt ſcꝫ
illos diſcernẽs ſingulos interficeret ¶ Sed q̃uis dicta argumẽta ꝛ eius ſilĩa
apparentiã ſubtilitatis hr̃e videantꝭ. ꝓcedũt tñ ab iuſufficiẽti diuiſiõe. vt ſtati
patebit. Et ꝙ̃ oĩno neceſſariũ ẽ tenere pꝰ ſctm̃ Tho. diſ. vij. ij. ſniaꝝ. ꝙ nõ lice
at' ꝓ tpali neceſſitate vti opꝫ ipiꝰ demonis vt remoueatꝭ q̃cũcꝫ vexatio illata ꝑ
maleficiũ. ſiue a ꝑſonibꝫ ſiue a iumẽtis ꝛc. ꝫ iuocãdus ẽ ad ħ dñs đs. de q̃ ſcriptũ
eſt. Hoĩes ꝛ iumẽta ſaluab dñe quẽadmodũ mł'tiplicaſti miſcđiam tuã deus.
Pſ. xxxv. Uñ vult doc. ſan. ꝙ ea q̃ ſtꝫ ſup facultatẽ hũanã ꝛ naturã a ſolo đo
ſunt req̃renda. Et iđ ſicꝫ ille q̃uitꝭ peccat q̃ creaturis ĩpẽdit illđ qđ dei ẽ. ꝑ ido

latrie cultū: ita etiā grauiter peccāt. q̄ ad ea demonū auxiliū implorāt q̄ a deo
expectanda ſunt. ſicut fit in artib9 magicis. in q̄b9 ꝯplementū opis ex ꝟtute de
monū expectat. In his em̄ oīb9 eſt apoſtaſia a fide. ꝑ pactū initū cū demone.
vel ꝟboten9. ſi inuocatio interſit. vel facto aliq̄. etiā ſi ſacrificia deſint. iā nulla
vtilitas tāta eſſe pōt. ꝓ qua faciendū ſit qḋ vergat in dei iniuriā Hoc aūt cō/
tingit qn̄ illud qḋ ipius dei ē. nō ab ipſo querit. ſʒ cū ei9 aduerſario fedus init
hec ipſe. ¶ Ad idē eſt expreſſe ibidē venerabilis dn̄s Albertus. ar. xij. vbi q̄
rens an liceat vti magicis ꝟtutib9 ſic dt. Expectare aliq̄d a demone. vel velle
aliq̄d ꝑcipe ꝑ ipſum ſemꝑ eſt fidei ꝯtumelia ꝛ ideo apoſtaſia Ad idē eſt ibidē
Bonauētura. q. iij. Confirmant p̄dicta auc̄te bti Auguſtini. ꝛ habet. xxvj. q.
vl. Nō obſeruetis. Qui talib9 credūt. aut ad eoꝝ domū eūtes. aut domib9 ſu/
is introducāt ꝛ interrogāt: ſciāt ſe fidē chriſtianā ꝛ baptiſmū p̄uaricaſſe. ꝛ pa/
ganū ꝛ apoſtatā. i. retro abeūtem. ꝛ dei inimicū irā dei grauiter i eternū incur/
riſſe. ¶ Ex iā habitis infero duo correlaria. Primū. hereticū eſt aſſerere: ꝙ li
citū ſit maleficiū ꝑ maleficiū repellere. Scdm ꝙ ꝯ ꝑtinaciter hoc aſſerentem.
merito eſſet tanq̄ꝫ ꝯ hereticū ꝓcedendū. Et ſi in ſua ꝑtinacia ꝑſiſteret. talis ve
niret igne ꝯburendus. ¶ Patent iſta correlaria clariſſime ex ſtatim indu
ctis. ꝛ eis manifeſte fauet articulus Pariſienſis in argumēto poſt oppoſitū in
ductus. Vn̄ q̄dā ſacre theologie ꝓfeſſor clariſſim9. nō irrōnabiliter dixit. ꝙ
poſitio Angeli ꝛ dn̄i Petri aureoli: multū videt ꝑiculoſa. diſſoluitq̄ꝫ rectiſſi/
me eoꝝ motiuū dicens. ꝙ tūc liceat vti malo alterius q̄ paratus eſt ad hoc qn̄
h̄ fit abſq̄ꝫ pctō ꝓprio vtentis tali malo. Iā qui maleficū accedit vl' conſulit ip
ſum: peccat mortal'r. Tum ꝓpter hoc q2 auxilium petit a demone. tum etiā q2
facit ꝯtra p̄ceptū eccl'ie Vn̄ nō eſt ſil'e de accipiente mutuū ab vſurario: quia
abſq̄ꝫ ſuo pctō petit mutuū. Iam non poteſt quis abſq̄ꝫ pctō petere a demone
auxilium. Hec ſententialiter doctor ille egregius.

¶ Quō ſe debeat habere hō q̄ omi adhibita hūana diligētia libe/rari nō poteſt vexatione ꝑ maleficiū illata. ¶ Cap. v.

SEd q̄d faciet hō q̄ alia via hūana ſanitatē recuꝑare nō pōt Reſpō
dendū eſt ꝑ verbū Auguſtini in libro ꝯ mēdaciū. faciat hō ꝓ ſalu
te hoim ꝙ pōt cū ad hoc ventū fuerit: vt tali ſaluti niſi peccādo cō/
ſulere nō poſſit. iā ſe exiſtimet nō h̄re qḋ faciat. ſcʒ via hūana. xxij.
q. ij. Faciat hō. Recurrendū ḡ tunc erit ad ꝯſiliū regis Ioſaphat
ij. Paralip. xx. clamātis: cū ignoramus q̄d agere debeam9. hoc ſolū habemus
reſidui: vt oculos noſtros dirigam9 ad te dn̄e ¶ Sed forſan aliq̄s remurmu
rādo ꝯtra dn̄m dicet. corde hūiliato. lachrymis. elemoſynis. orōnib9. ieiunijs.
exorciſmis. ꝛ reliq̄s eccl'iaſticis medicinis inuocauim9 dn̄m: nec tn̄ exauditi ſu
mus Fateor ꝛ veꝝ eſt: ꝙ oīb9 illis iā enumeratis adhibitis. interdū hō nō re/
leuat a vexatiōe: q2 de hoc eſt text9. xxxiij. q. j. Si ꝑ ſortiarias. ¶ Sed in hoc
caſu q̄d reſpōdendū ſit ſic remumurātib9 niſi verbū Iudith. viij. ca. cōſcriptū.
Ponitis vos tp̄s miſeratiōis dn̄i ꝛ in arbitriū veſtrū diē ꝯſtituiſtis ei Non ē
ſermo iſte qui miſcdiam prouocet. ſed potius qui irā excitet. Tollerare ergo
quiſq̄ꝫ debet: qui talia patitur patiēter flagella pij patris dn̄i dei. durū em̄ eſt
nobis contra ſtimulum recalcitrare diuine correptionis. Melius eſt flagella
ꝑmiſſione eius immiſſa patienter ſuſtinere: qui dum affligit tūc ſanat. q̄ꝫ auxi
liū demonis implorare/ q̄ dū inuocantē ſe adiuuat: certe ad eternū interitum

ſpm ducere feſtinat. Eſt ergo ꝑ ↄcluſione tenendū ꝙ illicitū eſt oīe pactū ha
bere cū demone etiā tacitū ſiue īmediate cū demone initū ſiue mediāte malefi
co acq̄eſcēdo ſcꝫ ipi. aut vtēdo eiꝰ opibꝫ. Cū eñ diabolus ſit inimicꝰ ieſu chri
oīmq̄ mēbroꝝ eius. Jō interdicta eſt nobis oīs ſocietas ⁊ oīs cōicatio cū eo.
Juxta illud Jehu ꝓphe. His q̄ oderūt deū amicicia iūgeris. ij. Paralip. xix.
Et illō Eſaie. xxviij. Percuſſimꝰ fedus cū morte: ⁊ cū inferno fecimꝰ pactū.
Et ibō. xxvj. q. v. Qui diuinatiōes. ſic ſcribit. Qui diuinatiōes expetūt ⁊ mo
rē gētiliū ſubſequunt vel in domos ſuas hmōi hoīes introducūt: exq̄rendi ali
q̄d arte magica: aut expiādi cā: ſub regula q̄nquēnij iaceāt: ſm̄ gdus pn̄e diffi
nitos. Vn̄ de illō dr̄ i dicto caplo. No obſeruetis. xxvj. q. vi. ꝙ tales inutilit̄ ſi
ne cā magis ad ſui dānationē tendunt Prohibemur ḡ inq̄rere ꝟitatē ab eo q̄
mēdax eſt ⁊ pr̄ eiꝰ ſcꝫ mēdacij ⁊ i ꝟitate nō ſtetit. Vn̄ Augꝰ. in pmo de doctri
na chr̄iana inq̄t. Sꝫ etiā ſi dixerint vobis inq̄ ſcptura: ⁊ ita euenerit ne creda
tis eis. Nō eñ qꝛ imago ſamuelis mortui. ſauli ꝟa pnūciauit: ꝓpter h̄ talia ſa
crilegia q̄bꝫ illa imago pſentata ē minus execranda ſunt. xxvj. q. ij. Illud.

¶ Ꝙ nullam veritatē de rebꝫ amiſſis a demone liceat inq̄rere
neq̄ auxilia quecunq̄ a maleficis petere.

Capitulum Sextum

PRedictis ḡ ↄſequēs eſt ꝙ a demone inq̄rere veritatē de rebꝫ fur
to ſublatis: vel aliūde amiſſis: eſt grāde pctm̄. Nā ſm̄ ſctm̄ Tho
mā ſup Eſaiā. iij. cap. Sp̄ eſt pctm̄ a demonibꝫ inq̄rere: ⁊ apoſta
ſia: demō etiā facile ſuo mēdacio hoīem inducere pt ad credendū
peſſima de innocētibꝫ. Et ſi forte verū dicat. h̄ tn̄ ibō facit vt miſe
ros hoīes ipm ↄſulētes ad ſuā ſocietatē alliciat: ⁊ aliq̄d pactū ſaltē tacitū ſecū
habeāt. Et ex ↄſequēti in apoſtaſiā a fide incidāt. Et ḡ cū ſumma rōne ſctūs
Tho. ij. ij. q. xcv. ar. iiij. ad tertiū ſic ſcribit. Nulla vtilitas tpalis cōpari pt de
trimēto ſalutis ſpūalis: q̄d iminet ex inq̄ſitiōe p demonū inuocatiōem. hec ipe
¶ Vn̄ ptꝫ q̄ꝫ execrabile ſacrilegiū hi ↄmittūt: q̄ ꝑ recupatiōe reꝝ pditaꝝ male
ficos vel diuinos ↄſulunt. Nā ꝓpter rei vilis recupationē: tradūt ipi aīam ſuā
ſathane in eternā pditionē. Nā vt dn̄s Petrus de Tharēta. poſtea ſummus
pōtifex Innocētiꝰ. v. ordis Predicatoꝝ. rōnabilit̄ aſtruit Demō interrogatꝰ
nō rn̄det talibꝫ: niſi p q̄dā pacta: veneratōes ⁊ adiuratiōes ſeu inuitatōes illi
citas Preterea freq̄nter malefici ⁊ p ſua ⁊ diabolica figmēta īnocētibꝫ grandē
ↄcitare conant̄ infamiā: vel de occultis ſuſcitare nituntur ſcandala grauiſſima
¶ Patet pterea q̄nta iſania ferunt̄: q̄ a demone aut miſtris eiꝰ vtilitatē q̄runt
aut ſalutē corpalē: q̄ nr̄ hoſtis eſt: ⁊ homicida fuit ab initio totius gn̄is hūani
Qui ſi corpus ſanet: hoc iō facit: vt infelicē aīam in eternā dānationē pducat.
Qui ſi cuiq̄ auxiliet̄ i aliq̄ hoc iō facit: vt ei plus noceat i alio. Juxta illō aplī
cū. Frēs vigilate qꝛ aduerſariꝰ vr̄ diabolus tāq̄ leo rugiēs circuit q̄rens quē
deuoret. j. Pe. v. ca. Et q̄dē mirꝝ ē ꝙ nō attendūt miſeri hoīes: q̄ ſibi talia i ſu
is neceſſitatibꝫ licere exiſtimāt: ꝙ diabolica ſupbia nihil plꝰ q̄rit ab hoīe q̄ꝫ ho
norari: ⁊ honorē ex actu ſperādi deo debi[…] ſibi impēdi ¶ Qui ḡ ꝑ talibꝫ vexa
tiōibꝫ repellēdis plꝰ ſpē ſuā ponit i demone q̄ꝫ i deo. plꝰ vtiq̄ i ſperādo demo
nē honorat q̄ꝫ deū Quid ḡ tal' i diuie bonitatꝫ g̃uiſſimū ↄtēptū aliō fatet̄ ope
⁊ ptendit corde: q̄ꝫ ꝙ diabolꝰ patior ſit bn̄facere hoī q̄ꝫ ds. ⁊ q̄ſi ↄ ſn̄iam ſapiē
tis Prouer. xxvij. Meliora ſint fraudulēta oſcula odiētis q̄ꝫ flagella pij pr̄is

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0020-9
DFG

et diligentis. Et q̄dem q̄ imaginatio ſtultior eſſe pōt: q̄ȝ honorē ꝑpetue btitu-
dinis a ſolo deo: ꝛ expectare ꝛ ſperare: ꝛ tm̄ ꝓ redimēdis vexationibꝫ tꝑalibꝫ:
deū turpiter inhonorare: ꝛ cū eiꝰ extremo aduerſario federe coniūgi beniuo-
lentie. ¶ Nota aduertūt p̄terea calamitoſi hoīes. ꝙ actꝰ pulſandi paternā di-
lectionē dei: ꝛ inuocādi diuinā bonitatē: ꝛ miſcdiam in neceſſitatibꝫ ꝑficiť fide
ſpe ꝛ charitate: q̄ ſunt ꝟtutes nobiliſſime: veſtiturq̄ȝ ꝑſeuerātia ꝛ hūilitate. ꝛ in
eodē maximꝰ honor ꝛ reuerētia exhibeť diuine maieſtati. vn̄ talis actꝰ eſt val-
de meritorius: qꝛ eſt ꝓprius actꝰ religionis q̄ oībꝫ p̄eminet ꝟtutibꝫ moralibꝫ.
Et h̄ attendēs diabolica aſtutia ſiľ ꝛ inuidia: nitiť ꝓ ſua fucata bn̄ficia: aſſueſ-
cere hoīes: ſalutē ſuā a deo nō q̄rere: ȝ paulatim a diuina ꝯfidentia defluere: vt
ſic in p̄mis multa impediant merita hūana. ꝛ ꝯn̄ter ſibi acq̄rant honoris icre-
mēta: vbi ecōtra q̄ ad vtrūq̄ȝ ꝯria via incedēs deus optimꝰ ꝛ pr̄ noſter clemē-
tiſſimꝰ: freq̄nter vult aliq̄ nobis ex ſua liberalitate p̄ſtare: ȝ nō niſi nobis petē-
tibꝫ. ꝛ hoc ꝓpter noſtrā vtilitatē: ſcȝ vt fiduciā aliq̄ȝ accipiamꝰ recurrēdi ad deū
ꝛ vt recognoſcamꝰ ip̄m eē bonoꝝ noſtroꝝ autorē. ij. ij. q. lxxxiij. ar. ij. ad tertiū.
¶ Et vt finaliť ꝯcludamꝰ: ex q̄ plerūq̄ȝ ꝑ vexatiōes tꝑales: deꝰ vel intēdit ꝑm
ſuā iuſticiā hoīm punire delicta. vľ ꝑ viā patiētie eoꝝ augeri merita. quēadmo-
dū circa ſctm̄ Job actū fuit. Jō qn̄ hoīes ꝑ diabolicā ꝟtutē talia flagella iuſtiſ-
ſime punitiōis: aut fructuoſiſſime diſcipline pijſſimi pr̄is volūt imutare. mag-
nū honorē in h̄ impendūt demoni: ꝛ irreuerēter recalcitrāt diuīe ordinationi.

¶ Ventilatur queſtio p̄ncipalis ab initio ꝓpoſita: ſub ſpecialibus circūſtantijs ꝛ diſſoluitur p̄mo in generali per principia ſancti Bonauenture. ¶ Capl'm. vij.

SEd ex oībꝫ iam dictis ꝛ habitis p̄us: oriť merito dubiū in ſeq̄nti
caſu vel conſilij. Jumēta vel ꝓles alicuius boni viri: grandē vexa-
tionē patiunť ꝑ maleficiū. malefica illi offert oſſa mortuoꝝ cum
alijs herbis: ꝓ remedio infallibili: ſi talia reponanť ſub limīe do-
mus vľ ſtabuli in nouilunio ꝛc. vir aūt ſic faciat: ſic tn̄ ꝙ ſolida fi-
de ꝛ firmato ꝓpoſito: aliqua mēte teneat. Primo ꝙ tali remedio firmiter cre-
dat nullā ineſſe ꝟtutē ad ſanādū equos ſuos vľ ꝓles. Scd̄o credat ꝙ ꝑ ſe dia-
bolus p̄t vexare beſtias: naturali ſua ꝟtute vel hoīes. Tertio ꝙ diabolus ipe
ꝓ ſuo arbitrio pōt vexationē dimittere qn̄ vult: qꝛ libere eā ſua ſpōte hoībꝫ in-
fert ꝛ beſtijs. Quarto credat ꝙ diabolus cōiter hȝ cū maleficis talia pacta: ꝙ
qn̄ ſignū tale datū poniť ab eo tali loco: tūc ipſe ceſſat a tali vexatiōe. ꝛ h̄ ideo
firmiſſime diabolū facere exiſtimat: vt infelices aīas in errore detineat. Quin-
to firmiter teneat: ꝙ ſi demon forſan a tali vexatiōe ꝓliū aut equoꝝ ceſſauerit:
tn̄ ceſſando nō q̄rit eiꝰ vtilitatē: ȝ potiꝰ eternā damnationē vn̄ nullo mō vult
ei cōfidere: ȝ ſolū tētat: ſi forſan malicia demonis: aliq̄ mō ꝟti poſſit in ſuū bo-
nū: ad qd̄ bonū vtiq̄ȝ demon ei ex ſuꝑioris lege obligať. Sexto ꝙ res occulte
agať abſq̄ȝ ſcandalo cuiuſcūq̄ȝ. ¶ Hic q̄riť an caſus iſte vel q̄leſcūq̄ȝ ei ſiľis ſb
dictis circūſtantijs: licite a viro iſto poſſit practicari. Et videť ꝙ ſic: qꝛ nullū ē
hic ꝑiculū deceptiōis in viro iſto: neq̄ȝ in aliq̄ demonē honorat: ȝ potiꝰ ip̄m de-
ludit. Nec obſtat etiā tertiū: ſcȝ ꝙ ritū a demone inſtitutū obſuat. qd̄ argui vi-
deť ex hoc: qꝛ vir iſte ritū illū ꝟe nō obſuat: ȝ eiꝰ obſuationē ſolū ſimulat. Jā
talis ſimulatio licita videť: qn̄ fit ꝓpter bonū ipi ſimulāti debitū. quēadmodū
ex mādato dn̄i: filij iſrľ inſidiātes ciuitati Hay ceſſerūt loco: ſimulātes metū

Joſue.viij.ꝛ Dauid corā Achis rege ſimulauit ſe furere. ¶Ad qđ etiā ad/
ducit caſus huic ꝓpoſito multū apparēter ſiſis. Nā.iiij.Regū.v.ca.Naaman
ſyrus quē Heliſeus a lepra curauerat: corde adorās verū deū celi in tēplo rem
mon: corā idolatris ſimulauit ſe adorare idolū ſcḿ ritū ꝛ modū adorādi eoꝝ ꝛ
talē adorationē et tanꝙ licitā Heliſeus ꝯceſſit.vt text⁹ manifeſte exꝑmit.ꝙ/
uis Nicolaus de Lyra aliter videt ſentire. Vn̄ gl.ordina.ꝑtem terre ſctē ſe
cū tulit Naamā: vt poneret in tēplo idoloꝝ.ꝛ ſuꝑ eā ꝯſiſtēs dn̄m adoraret: cu
ius erat terra: vt nō offenderet dn̄m ſuū: ſi pariter nō adoraret. ¶Igit cū vir
iſte in ꝓpoſito: ſolū ficte ſuat ritū a demone: ſeu malefica inſtitutū: neqꝫ aliqđ
ex hoc ſequit ſcandalū: videt ꝙ in nullo peccauit ſic faciēdo. ¶Hic in ꝑ/
mis reſpōdendū videt: ꝑ verbū Bonauēture.diſt.vij.ij.ſniaꝝ.q.iij.vbi aliqli
ter tangit iſtđ argumentū. Dicit em̄ ꝙ vix aut nunꝙ ex hoc ſatiſfacit diabolo
niſi aliqua infidelitas vl' idolatria imiſceat. Ex hoc trahere poſſum⁹: ꝙ nūꝙ
alleuiaret diabolus talē vexationē: niſi cert⁹ eēt eū q̄ maleficā ꝯſulit: iā tractū
vel trahendū ad infidelitatē: idolatriā: vel ſpēm alicui⁹ apoſtaſie: vn̄ etiā vir
iſte effectū nō ꝯſequeret.ꝛ ſic caſus iſte vix locū hr̄e poſſe videt Sed iſtđ diffi
cultatē nō euacuat: qꝛ ꝙuis intentū non ſequat finē: affuit tn̄ ei volūtas ſic at/
tēptandi.ꝛ de iſta volūtate pn̄s inq̄ſitio eſt an licita ſit vel illicita cū oꝑe ſubſe
cuto. ¶Poteſt ḡ dici ꝙ ꝙuis ſtātib⁹ circūſtantib⁹ ſtatim enumeratis: vir ta/
lis forſan videat nō incurrere pctm̄ infidelitatis: ꝑ ꝙto nihil diuinū attribuit
demoni vel oꝑi ei⁹: neqꝫ etiā forſan videt incurrere pctm̄ idolatrie: ꝑ eo ꝙ nul
lā oblationē honorē vel reuerentiā exhibet demoni: ſꝫ poti⁹ ipm decipit vel de
ludit: tētans ſi diabolica malignitas ei ꝑti poſſit in ꝯmodū tꝑale Tn̄ ſcḿ Bo
nauen.vbi ſtatim: erit ibi pctm̄ inobediētie: qꝛ ſcꝫ ꝓpter ſalutē tꝑalem: ꝯtraue/
nit diuine ꝓhibitioni ꝛ mr̄is eccl'ie: cū eo hn̄s cōmertiū.q̄ excōicatus eſt: ꝛ irre
ꝑabiliter ſeu eternal'r ꝑ̄ſciſus totaliter ab eccl'ia: tā militāte ꝙ triūphante: ꝛ oī
bus mēbris ei⁹. Vn̄ Leuit.xx.đt dn̄s. Aīa q̄ declinauerit ad magos vl' ario
los: interficiā eā de medio ppl'i mei. Rō aūt hmōi ꝓhibitonis aſſignat a Bo
nauen.ꝑmo: qꝛ talis peccat ꝯ diuinā maieſtatē: cū recurrit ad diabolū q̄ſi non
ſit oīpotens ſufficiēs ꝛ benignus de⁹ chriſtianoꝝ. Cui ꝯſonat illđ.iiij.Reg.j.
ca. Nūq̄d nō ē de⁹ in iſrl' vt eatis ad ꝯſulendū beelzebub deū accaron. Scđo
qꝛ nunꝙ diabolicis ꝑ̄ſidijs indigem⁹: aut qꝛ dn̄s ſubuenit ꝑ ſe aut ꝑ angelum
ſuū: aut ꝑ ꝓximū noſtrū.aut tribuit patiētie meritū. Tertio qꝛ ꝯiūgens ſe mē
daci: etiā ſe ꝑiculo ꝯmittit inꝙtum demon ꝑ hmōi: allicit hoīem ad ſuā ſocieta
tem.vn̄ ſe illi ꝯiūgere volūtario cōmertio non poteſt eſſe ſine peccato.

¶Additur in declaratiōem ꝛ explanatiōem ꝑoris ſolutionis: quedam probabiliter poſita reſolutio. ¶Caplm̄.viij.

SEd qꝛ alicui forſan hec nimis ſuꝑficialiter enūcita viderent: ꝑ eua
cuatiōe ꝓpoſite dubitatiōis: iđ in roboratōem ꝛ declaratiōem eorū
aliq̄d ſuꝑaddi ꝑt ꝓbabiliter de nr̄a penuria In ꝑmis magne teme
ritatis ꝛ ꝑ̄ſumptionis videt: ſi (quēadmodū ſupponit argumentū)
omiſſo diuio auxilio: hūana imbecillitas conet demonē decipiēdo
deludere: de q̄ nō ſolū ꝓpter exceſſum ꝑtutis ſcriptū eſt. Nō eſt ſuꝑ terrā ptās:
q̄ ꝯparet ei. ſꝫ etiā ꝓpter ei⁹ ꝑſpicacitatē intellect⁹ imediate ſubiungit: oē ſubli
me videt Job.xli.ca. Vn̄ q̄ poſtpoſito diuio auxilio talē ꝯcertationē ſiue cōi/
cationē cū demone aggredi tētat. valde hꝫ ſibi timere illđ ꝓuerbij cōis. ſic ars
deludit arte. Et illđ ſapiētis. Qui amat ꝑiculū ꝑibit i illo Eccl.iij. ¶Scđo

ſupponim⁹ ꝙ nõ ē licitũ ſi diabol⁹ alicui iniuſtã leſionē īfert: tãtã cũ eo cõicatio
nē hr̄e: vt ipm rogem⁹ ꝗtin⁹ ab iiuria deſiſtat. Hui⁹ declaratio facile ptz. qꝛ li
berari a malo hꝫ rõem boni. v. Ethic. ⁊ ḡ reqrere aut petere diabolũ: vt malũ
illatũ ſubtrahat. ꝓximi gn̄is eſt cũ eo. qḋ ē petere vt bonũ ꝯferat. rogare aũt ⁊
depcari inferioris ē ⁊ ꝓximũ ipi iuocatõi. Inuocare ei aliquē nihil aliud videt̄
ꝗ̄ auxiliũ ab ipo petere. Rogari ꝟo ⁊ peti ſupioris ē. vñ q̄ demonē ꝓ redēptõe
ſue vexatiõis rogat: rogãdo ipm aliqlit̄ iuocat. ⁊ ꝯſtã ad h̄ ipm honorat. Nã
ſ̄m gloſam Gen̄. iiij. ca. Inuocare idē ē qḋ depcari ⁊ colere. Qui aũt demonē
aliq̄ mõ inuocat: etiã in ipm aliq̄ mõ credit. Iuxta illḋ ad Ro. x. Quõ iuoca-
bũt i quē nõ crediderīt. Vñ ds actũ iuocatõis ſibi ꝑcipit exhibēdũ dicēs Pſ.
xlix. Inuoca me i die tribulatõis. eruã te ⁊ honorificab me. Et h̄ ē qḋ diaboli-
ca ſupbia ab hoīe valde deſiderat. Vñ ꝟe tal' hõ cũ demone i aliq̄ cõicat: q̄ tñ
totalr̄ ab oī nr̄a cõione ꝑciſus ē: necꝫ a nob ex charitate diligēdus. ⁊ ꝑ ꝯñs nec
licite rogari pt̄: vt ab iiuria deſiſtat Sic ḡ nõ ē licitũ a demone reqrere petere
vl' poſtulare: vt a vexatõe deſiſtat. qꝛ ſ̄m Tho. ij. ij. q. lxxxiij. ar. vi. Poſtulatio
ſiue petitio ē ps oꝛonis. iã manifeſtũ ē ꝙ oꝛo ē act⁹ religiõis ſoli deo exhibēd⁹
Preterea q̄ demonē petit aut poſtulat: aliq̄ mõ ꝓfitet̄ petēdo: ſe eoḋ indigere
i q̄ certe reuerētiã aliq̄ꝫ demoni videt̄ ſubiectõis exhibere. Sicꝫ ḡ demonem
rogare reqrere aut petere ē illicitũ Ita ex eodē fundamēto nõ ē licitũ illḋ exeq̄
qḋ demõ oꝛdiat faciendũ vt ipe a vexatõe deſiſtat. tal' eñ manifeſte in aliq̄ cũ
maligna volũtate demõis cõicat: ⁊ ei acqeſcēdo ⁊ faciēdo qḋ ipe faciēdũ denũ
ciat: aliq̄ mõ i h̄ ipm honorat. ⁊ ḡ etiã qlicũqꝫ intētione id faciat. aliq̄ mõ in h̄
ipm colere videt̄. Nã ꝗ̄uis nõ tñ ei cũ demõe ſit fed⁹ vl' pactũ tacitũ amicicie
vt i ꝑncipali fine demoni ꝯplaceat: vt ſcꝫ infidelitatē manifeſtã vl' idolatriã in
currat i ꝑncipali. tñ ſaltē in certo medio cũ demõe ꝯcoꝛdat: vt ſcꝫ ipe faciat qḋ
demõ ſuadet: ad finē vt liberationē vexatiõis a demone recipiat. Iã ſ̄m doct.
ſan. ij. ij. q. xcvj. ar. ij. ad tertiũ. Hoī eſt ꝯ̄ demões bellũ idictũ. vñ nullo mõ licꝫ
hoi demonũ auxilio vti: ꝑ pacta tacita l' expſſa: iã negari nõ pt̄ qn vir iſte: ſaltē
pactũ illḋ hēat cũ demone vt faciat illḋ qḋ demõ ei ꝑoꝛdinat: vt eo facto: deſi-
ſtat a vexatõe: vt ſic liberationē recipiat a demone ¶ Vñ ptz ꝙ lõga ē dr̄ña ca
ſus pn̄tꝫ inqſitiõis: a facto Naaman ſyri de q̄ aſſumebat argumētũ Admiſſo
eñ ex abũdanti: ⁊ nõ ꝯceſſo: ꝙ Naaman fecerit adoratione exterioꝛē: qlē ido
latre ⁊ ſacerdotes idoloꝝ inſtituerãt ⁊ obſeruarũt. tñ ipe illã nõ fecit tanq̄ꝫ ab
eis inſtitutã ⁊ obſuatã. ſicut vir iſte facit aliqd tanq̄ꝫ a demone oꝛdinatũ. Niſi
eñ demõ illḋ ꝓnũciaret faciēdũ: vir iſte h̄ nõ ſuaret Cõtrariũ apḋ Naamã
accidit: q̄ eandē adoratõem indifferēter feciſſet. etiã ſi ab idolatris vl' põtifica-
bus modus ille adorãdi obſeruat⁹ nõ eſſet vel inſtitut⁹. quēadmodũ in ſili. ſi
qs iã carnē ſui ꝑputij faceret circũcidi ꝓpter ſanitatē. nõ diceret̄ obſuare ritum
circũciſionis veterꝫ legis Et p̄terea Naaman adorãdo: corã idolo nihil ab eo
expectauit: ⁊ ꝑ ꝯñs nullã cũ eo cõicationē habuit: niſi ſolũ ꝯtingētē localē pn̄ti
am. Et ſic lõge hic inde ē dr̄ña: qꝛ in ꝓpoſito vir iſte bonũ aliqḋ ſcꝫ liberatio
nē a vexatiõe a demone recipe ꝯtēdit. ¶ Per idē ptz rn̄ſio ad ea q̄ ꝑus obiicie-
bant̄ ca. iij. de Helia q̄ ꝓuocãs ſacerdotes baal ad malũ ad qḋ parati erãt: ſcꝫ
ad exercendũ ritus eoꝝ nihil bn̄ficij recipe voluit a Baal vl' miſtris eius. ⁊ ſic
cõicationē cũ eis nullã habuit: ſꝫ irriſionē Baal ⁊ miſtroꝝ ei⁹: cũ ſtabilitiõe fi
dei i coꝛdib⁹ fideliũ dũtaxat intēdebat Per idē põt etiã rn̄deri ad factũ Iehu
ibidē adductũ: ꝗ̄uis de eius excuſatione ꝑua videt̄ ſollicitudo habenda.

¶Q̄ꝫ non liceat exercere opa a maleficis monſtrata etiā ad explo‑
randum ſolum an demon in talib9 operetur. ¶Capl'm.ix.

SEd dubitabit h̄ aliq̄s curioſus indagator: liceat ne homi exercere actū a demone inſtitutū: ꝛ a malefico oſtēſum. nō tñ intentōe recipi‑
endi aliq̄d bñficiū a demone: ſꝫ dūtaxat expiēdi: an diabolica mali‑
cia: ſe tali actui īmiſceat. vel loq̄ndo vl' opando aut rñdendo. Dicē‑
dū mihi videt' pmo: ꝙ caſus q̄ h̄ ponit' includit repugntiā ꝯdictio‑
nis: manifeſtū nāqꝫ eſt: ꝙ apd̄ appetitū ſic faciētis: q̄ eſt vtiqꝫ corrupt9 ꝑ viciū
curioſitatis. talis cognitio expimētalis reputat' ꝓ notabili ꝛ deſiderabili bono
Et qꝛ hanc ſibi tradi ꝛ exhiberi vult a demone qūo de ſic opante dicere aliq̄s
poterit ꝙ nō intēdit bñficiū aliq̄d recipe a demone. Scd̄o mihi dōm videt':
ꝙ nulli liceat ſm formā caſus ꝓpoſiti opari. [N]ā q̄ſqꝫ ſcit aut ſcire debet: ꝙ de/
mones in talib9 opari poſſint: ſil'r ꝛ loq̄: ꝛ rñdere. De hoc em̄ multe ſunt ſcrip‑
ture ꝛ exēpla veteris ꝛ noue legis: vt de magis Pharaonis. de Balaā. de ſpi/
ritib9 pythoniſſaꝝ. de reſpōſionib9 demonū in idolis. Sed expimētal'r cognoſ‑
cere an in hoc vel in illo ꝑticulari actu: īmiſceat ſe diabolus. vel nullo. vl' admo‑
dū exigua eſt ꝑfectio intellect9: ſꝫ poti9 ꝑtinēs ad viciū curioſitatis: vñ ſic ope‑
rās: niſi vel ip̄m in aliq̄ excuſet leuitas animi: vel ignorātia: īaduertētia ſiue in‑
cōſideratio: plus vtiqꝫ peccare videt': q̄ꝫ is q̄ in ſalutē filioꝝ aut pecoꝝ exercet
talē actū: incq̄ꝫtū iſte actū eque malū: ꝛ eque vtriqꝫ ꝓhibitū: ex maiori neceſſita‑
te exercet ad finē vtiliorē ꝛ meliorē obtinendū q̄ꝫ alter ¶Ex q̄ ꝯñter ſequi vi‑
det': ꝙ grauiter peccāt ſacerdotes q̄ audiētes in ꝯfeſſione rit9 ꝛ modos opan‑
di maleficaꝝ: q̄b9 furant' alienū ex vaccis butyꝝ. vel alia exercēt ſua maleficia
ꝛ poſtea curioſitate ducti: eoſdē modos practicāt: ad explorandū tm̄: an ad ta‑
les ritus ꝛ modos operandi: demon operetur tales effectus.

¶Soluunt' Argumēta a principio inducta. ¶Capl'm.x.

AD argumēta a pncipio q̄ſtionis mote añ oppoſitū inducta. Rñſio ad p‑
mū dōm ꝙ qñ dt ibi Hoſtien. ꝙ maleficiū vl' ſortilegiū eſt bonū: non in‑
tendit ꝙ ſit bonū aut licitū: ex ꝑte inferētis ſeu faciētis: de q̄ vtiqꝫ eſt pñs
inq̄ſitio. ſꝫ vult ꝙ tale maleficiū ſit bonū ꝛ vtile illi: cui infert'. incq̄ꝫtū ꝑ ip̄m eui‑
tatur adulteriū. ſaltē exterioris opis. ad modū illū: q̄ iniuria illata eſt viro pa/
tienti vtilis ad meritū btitudinis ꝑ actū patiētie: q̄ꝫuis eā inferre ſit valde illi‑
citū. ¶Ad ſcd̄m dōm ꝙ demones licite cogi pñt ꝑ deū ꝛ ſctōs ei9 ad h̄ inſpi‑
ratos: ꝛ ꝑ eccl'ie miſtros: ad aliq̄ tpalia obſeq̄a: qꝛ in h̄ nulla cū eis init' amici/
cia vel fedus: neqꝫ eis aliq̄ exhibet' reuerētia: ſꝫ poti9 eoꝝ ꝯfundit' vexat' ꝛ dep‑
mit' ſupbia: q̄ rennuēs ſubeſſe ſuo creatori: cōpellit' inuita obedire ꝛ ſubici hu/
mane fragilitati. Sed ſi coactio demonis alit' expectet': q̄ꝫ ꝑ verū miraculū dō
ſpēal'r coopante: vel ꝑ angelū vel ꝑ ꝟtutē aliq̄ꝫ ſacralem exorciſmis eccl'ie cōica‑
tam. falſo h̄ credit' ꝛ ridiculoſe id expectat'. Quia demon eſt hoſtis doloſiſſi/
mus: ꝛ fingit ſe cōpelli ꝑ ritus impios: q̄b9 ipe honorari q̄rit: ꝛ miſeras ꝑdere
aīas. ¶Infero ḡ ꝙ bñdictionib9: exorciſmis: ſil'r ꝛ aq̄ bñdicta ꝛ ſale bñdicto
ſil'r ꝛ ozonib9 inſtitutis a ſctis pr̄ib9: licitū eſt vti ꝯ vexatōes demonis. Rō. qꝛ
eccl'ia ſemꝑ regit' ſpūſctō: cū ei ex chr̄i ꝓmiſſiōe dictū ſit. Ecce ego vobiſcū ſum
vſqꝫ ad ꝯſummatōez ſcl'i Matth. xxviij. Et ḡ. xxvj. q. v. Nō liceat: ſic ſcribit'
Oīa q̄ facietis aut in ꝟbo aut in ope oīa in noīe dñi nr̄i ieſu chr̄i facite grās a‑
gentes. Nec in collectiōib9 herbaꝝ q̄ medicinales ſunt aliq̄s incantatiōes lice

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0024-2
DFG

at attēdere: niſi tm̄ cū ſymbolo diuino aut orone dn̄ica: vt deus creator oim ⁊
dn̄s honoret. ¶ Silr̄ licitū ē adhibere orones ſctōꝝ ⁊ alioꝝ: quoꝝ vita talis fuit
vt merito p̄ſumi poſſit ex dictamie ſpūſſcti eas ꝓceſſiſſe: q̄ ſcȝ i vſu ſunt ipi⁹ ec
cleſie. ⁊ in cetu ſctōꝝ ſunt iſtitute. Cui fauet illd̄ Aug⁹. Si in neceſſitate aliq̄
ꝯpulſi deū putāt ſortibꝫ: exēplo aplͦꝝ ꝯſulendū eſſe. videāt h̄ ipos nō niſi col
lecto cetu fratꝝ: ⁊ p̄cibꝫ ad deū fuſis egiſſe. xxvj. q. ij. Nō exēplo. ¶ Ex qbꝫ ꝯſe
q̄nter infero: q̄ ceteroꝝ: p̄cipue eoꝝ de qbꝫ rumor vel fama eſt eos cū demone
cōicationē hr̄e: abijciēde ſunt execrabiles bn̄dictiōes. i. carminationes. Silr̄ ⁊
alioꝝ impitoꝝ ruſticanoꝝ: aut alˀs vanoꝝ hoim: ⁊ vetulaꝝ. ꝑuatim dictate vel
inuēte orones vl̄ bn̄dictiōes: quoꝝ vita ⁊ ꝯuerſatio nō ſatꝫ exercitio bonoꝝ opm
extitit ꝓbata. Quis ei tales impitos ruſticos docuit qd̄ alij neſciūt viri docti
⁊ deuoti. Vn̄ taliū bn̄dictiōes exorciſmi vel rit⁹ p̄ſumi debēt: vl̄ diabolice tra
ditiōes: vel curioſe hoim adinuentiōes: qbꝫ occulte ſe imiſcet demonis aſtuta
malignitas: vt hoies putēt ſuis ꝓprijs adinuētionibꝫ ineſſe aliqd ꝟtutis: vel
numis eſtimātes ſe ꝑ ſua opa cauſare tales effect⁹: ad q̄s tm̄ nihil ꝯferūt eorū
opatōes: ſꝫ demō callide ſe imiſcēs: ſolus ꝑ ſeipm imediate opat̄ tales effectus
ſi ſcȝ ex ſolo motu locali dependeāt: aut mediantibꝫ cauſis naturalibꝫ: occulte
adhibitis: quoꝝ ꝟtutes ipe q̄ȝ optime nouit: ſi effect⁹ ꝓduci debeāt ꝑ alteratio-
nes phiſicas. His ei modis ſcȝ diabolica traditōe: ⁊ hoim ſupſtitioſa adinuē
tōe cui ſe diabolica imiſcet calliditas: inuēta eſt oīs ars nigromātica: ⁊ originē
traxit oīs idolatria. Huic ꝯſonat. ſ. Tho. ij. ij. q. xcvj. ar. iij. ad ſcdm ſic dicēs.
q̄ a p̄ncipio in iſtis obſeruatiōibꝫ aliqd veri hoies expti ſunt: h̄ accidit caſu. ſꝫ
poſtmodū cū hoies inceperūt ſuū aīm hmōi obſeruatiōibꝫ implicare: mlta ſm
hmōi obſeruatiōes euenīūt: ꝑ deceptionē demonū: vt in his obſeruatiōibꝫ ho
mines implicati: curioſiores fiāt: ⁊ ſe inſerāt magis mltiplicibꝫ laqueis ꝑnicio
ſi erroris. vt dr̄ btūs Aug⁹. ij. li. de doct. chriana. Idē. q. xcv. ar. iij. Oīs diui-
natio vtit̄ ad p̄cognitionē futuri euētus aliq̄ demonū ꝯſilio vel auxilio. qd̄ q̄-
dem vel expſſe implorat̄: vel p̄ter intentionē ſe occulte demō ingerit ad p̄nūci-
andū futura q̄dam: q̄ hoibꝫ ſunt ignota. ei aūt cognita: ꝑ modos de qbꝫ in pre
mo dictū eſt ¶ Ex ꝟbis ſcti Tho. iā inductis rōnabilr̄ tale infero correlariū
Utcūcȝ practice maleficaꝝ qbꝫ lac furant̄ vaccaꝝ. ⁊ alia ꝑpetrāt mala: va-
ne ſint ridiculoſe ⁊ digne oī irriſione. tn̄ tuti⁹ ⁊ cauti⁹ oīno eſt: eas necȝ ſerioſe
necȝ iocoſe necȝ diriſorie: corā pplͦ recitare. Probat̄. q2 facile hoies fragiles
vl̄ leuitate ſua vl̄ curioſitate tētari poſſent ad practicādū opa talia ridiculoſa.
cauſa expimentandi effectū eoꝝ. ⁊ tn̄ diabolica aſtutia facile ingereret ſe opibꝫ
illis: ꝓducēdo effect⁹ q̄s ipi volūt expiri. ⁊ alliciēdo illaq̄are hoies ſimplices
ad cōicationē vl̄ ſocietatē qualēcunqȝ ſecū ꝯhendā in eoꝝ eternā ꝑditiōem.

¶ Reprehenſio eoꝝ qui recipiunt maledictos maleficos ad do
mos ſuas vt ab eis recipiant curas ⁊ remedia contra morbos et
alias vexationes. ¶ Caplm Undecimum.

SEd contra oīa p̄dicta replicant q̄dam valde rude ⁊ ineruditè lo-
quētes: in hunc modū. Aliq̄ ſunt viri: q̄ ſe fatent̄ cū demone collo
quiū habere: ⁊ ex reuelatiōe ei⁹ multas ꝟitates cognoſcere: ⁊ ſunt
viri iuſti: bone ꝯuerſatiōis. bone fame. neminē ledūt: ſꝫ plurimos
adiuuerūt. Cur ḡ a talibꝫ hoibꝫ: nō liceret querere remidia ꝯtra
vexatōes ꝑ maleficia imiſſas. Sed q̄rendū eſt ab iſtis ſic ſtolide replicantibꝫ

qua temeritate ore ſuo ſacrilego: audeāt tales noīare viros iuſtos: aut hoīes
honeſte ꝯuerſatiōis: quoꝝ conuerſationē ſciunt: in occultis: eſſe ſecretam ⁊ fa/
miliarē cū inimico crucis chriſti diabolo: q̄ vtiqꝫ eis veritatē nec falſitatem re
ſponderet. niſi ſecum pactū aliqͦd vl' fedus amicicie aut beniuolētie initū eſſet.
¶ Et ne reſponſionē iſtā ꝯtēnant rebelles ⁊ increduli ſapiētes in oculis ſuis:
ſuꝑbia eos excecante: adduco Apl'm eis reſiſtentem in faciē. ij. Coꝛ. vj. ⁊ di/
centem. Nolite iugū ducere. i. cōiunctionē habere cū infideli. Que ꝑticipatio
chriſti cū iniq̄tate aut que ſocietas luci ad tenebras. Que ꝯuētio chriſti ad be
lial. aut que ꝑs fideli cū infideli. Quis aūt cōſenſus templi dei cū idolis. vos
eīn eſtis templū dei. Ecce ꝙ apl's hic habet ꝓ ridiculo maximo: ꝙ aliquis cen
ſeatur vir bonus q̄ conuentionē quācunqꝫ habet cū diabolo: aut ꝙ liceat vnio
nem cōmertij habere cū his: q̄ vniti ſunt cū demonibꝫ: vtendo truſis eoꝛum. ſi
cut nāqꝫ inter chriſtum q̄ tanqꝫ caput conſtituit ciuitatem Hieruſalē ⁊ belial
qui tanqꝫ caput conſtituit ciuitatem Babylonis nulla ſm̄ Apoſtolum eſt cō
uentio. ita ⁊ inter membra eoꝛum: tanqꝫ fidelis ad infidelem ſm̄ Apoſtolum
oīs cōicatio oꝑationū eſt reſpuenda ¶ Reſpōdeo ergo p̄fatis replicantibꝫ ꝙ
non eſt diſcipulus ſuꝑ mgr̄m Luc. vj. Jam ſic eſt ꝙ freq̄nter legit' de demoni/
bus aliquibꝫ: ꝙ multo tp̄e cōuerſati ſunt cū hoībꝫ quibꝫ (vt eis apparuit) nihil
mali fecerūt. immo plurima eis bona ⁊ ſubſidia cōtulerunt. Et tn̄ certū eſt. ꝙ
ꝑ blandimēta tꝑalium ſubſidioꝝ ⁊ freq̄ntem familiaritatem: impedire intēde
bant: multa bona ſpūalia: ⁊ inducere hoīes ſaltem ad occulta pctā. Et ꝓpter
hoc nemo vnqꝫ dubitauit: quin talis ꝯuerſatio vel familiaritas fuerit homini
bus moꝛtale pctm̄. Jta dico ꝙ de iſtis peſtiferis hoībus de quibꝫ aſſumūt ſic
replicantes: nihil aliud p̄ſumendū eſt qꝫ ꝙ ſuum ſequant' magiſtrū ſcꝫ diabo/
lum. Exterius eīn p̄ferūt ſpēm charitatis ⁊ iuſticie erga ꝓximos: ⁊ ſic veniūt
in veſtimētis ouium: ſꝫ intrinſecus ſunt lupi rapaces. Et de iſtis maxime intel
ligendū venit illud ſaluatoꝛis Matth. vij. Attendite a falſis ꝓphetis. Tales
nanqꝫ hoīes. vtilitatē hoīm p̄tendētes exterius: mēte ꝟo interius deo inimici
et diabolo ſuo mgr̄o occulte confederati: ſeducere q̄runt aīas eoꝝ: quibꝫ ſunt
adiuuamēto: ⁊ eas acquieſcere nitunt' ſuo mgr̄o diabolo: ⁊ honoꝛem deo debi
tum: ei ſubtrahunt: ⁊ illū impendunt ſathane. Deus nanqꝫ liberaliſſimus eſt
et ſumme miſericoꝛs. ⁊ ideo querit ⁊ deſiderat nōnunqꝫ rogari vt occaſionem
habeat parcendi: ⁊ diuitias miſcdie ſue hoībus impartiendi. vn̄ Ezech. xxij.
ſcribit'. Queſiui de eis virum qui interponeret ſepem: ⁊ ſtaret oppoſitus ꝯtra
me: ꝓ terra: ne diſſiparem eam: ⁊ non inueni. Hoc aūt ad noſtrā vtilitatē fit:
quemadmodū ſupꝛa declaratū eſt vt ſcꝫ fiduciam accipiamus recurrendi ad
dn̄m: ⁊ vt ip̄m recognoſcamus bonoꝝ oīm noſtroꝝ autoꝛem. Quid ergo iſti
maledicti falſi ꝓphete aliud faciunt: qꝫ ꝙ ꝑ fucata eoꝝ bn̄ficia aſſuefaciant ho
mines de deo paꝝ confidere ⁊ honoꝛem ex noſtris dep̄cationibꝫ deo debitum
magiſtro ſuo diabolo impendere ⁊ ꝑ ꝯn̄s a deo apoſtatare.

¶ Ex prehabitis omnibꝫ glorioſiſſime p̄nceps epilogando finaliter intē
tionis noſtre ꝓpoſitum concludamus: ꝙ confugientes ad auxilia maleficoꝝ ꝓ
redemptione vexationum ſuaꝝ nihil aliud agunt: qꝫ ꝙ diuinū timoꝛē poſtpo
nunt: ⁊ liberationem (ſi eam a deo nō ſtatim ad votum obtineāt) contēti ſunt
a dei inimico ⁊ ꝓprio hoſte ꝑnicioſiſſimo. ſcꝫ a demone: illā recipe: p̄tendentes
in coꝛde: perinde ſibi eſſe ſi liberent' a vexatione: a quocunqꝫ id fiat ⁊ qualiter

cunctꝫ. Unde patet ꝙ tales nō habent fidem firmā. necꝫ gloriā dant deo: nec honorē maieſtati. ſed de ipſis verificaꝛ illō Deutron. xxxij. Deū qui te genuit dereliquiſti: ⁊ oblitus es dn̄i creatoris tui. Quare manifeſtū eſt ꝙ ꝯtra diuinam legem ⁊ eccl'iaſticam grauiter offendunt: imo ⁊ ꝯtra legem nature qua ſibijpſis debitores ſunt: grauiſſime excedūt: inquantum fallaciſſimo hoſti ſe ꝯmittunt: q̄ ſi ſalutem opere[illegible] in paruo: hoc ideo facit: vt noceat in ma[illegible]mo: ſi veritatem aliquā denūciat: nullā tn̄ dicit: niſi vel a diuina ꝟtute cōpulſus. vel vt in aliquo magis pnicioſo ſuo mēdacio a miſeris hoībus ei credaꝛ facilius. Et ꝗ chriſtus ⁊ apl'i ſui demonē etiā vera imo ⁊ ſalutifera ꝓnunciantē loqui non ꝑmiſerunt. vt in pluribꝫ paſſibus noui teſtamēti patet. ¶ Et quidē (vt ad hominē loquamur) valde eſt numerandū. qua temeritate quorundā pſumptuoſa loquacitas. ſibi effingere vel ꝑſuadere poteſt. ꝙ licitū ſit ſalutem tꝑalem a demone inimico ſui creatoris [illegible]reqrere. necꝫ hoc eſſe turpe vel vituperandū. cū tn̄ ipſi grauiter conciuē illum [illegible]arguerent ⁊ ꝯdēnarent. imo conculcandū exterminandūqꝫ clamarent. q̄ vtilitatem vl' ꝓmotionē honoris. quā ab eoꝝ pncipe vl' a ſue reipublice optimatibꝫ merito reqrendā iudicarent: ille ad talem ꝓmotionem obtinendā dimiſſo pncipe. poſtpoſitis quoqꝫ optimatibꝫ: ad irreconciliabilē ſue reipublice hoſtē ſe cōuerteret. Quō ergo ipſi ꝯcipere poſſunt: ꝙ d̄s noſter iuſtiſſimus nō offendaꝛ ab illis. q̄ tanqꝫ infid[illegible]les filij: diabolū eius inimicū prehonorāt in terris: ab eo petētes tꝑalia bn̄ficia. ⁊ tn̄ gl'iam eterne beatitudinis recipe volūt a chr̄o deo quē tn̄ in hoc inhonorāt ⁊ offendūt in terris.

¶ Et vt paucis oīa pregnātiꝰ ꝯcludā. Que horribilior execrabiliorqꝫ pt eſſe hūana cecitas. qꝫ qn̄ oēs peritiſſimi medici deſperāt de remedio. ⁊ hō infirmus omi naturali ⁊ hūano deſtitutus auxilio. maxie deberet eſſe de ſalute aie ſollicitꝰ. ⁊ totis viribꝫ ꝯuertere ſe ad deū. de pctis pus ꝯmiſſis penitere. ⁊ ab omi cōione ſathane ſe elōgare. Ecōtra miſer hō in tāto ꝑiculo diſcriminis ꝯſtitutꝰ. terga ꝟtit redēptori ſuo. ꝯfugitqꝫ ad hereditariū hūani gn̄is inimicū diabolum. dubiā tꝑalē corꝑis ſalutē qrens ex cōione ſathane. Un̄ tales. veteribꝫ pctis q̄ abſtergere tūc deberēt. finale pctm̄ mortale ſuꝑaddūt. In quo etiam plerūqꝫ (teſte experientia) tales ſubito decedunt. ⁊ vitam temperalē amittūt ⁊ in ꝑpetua tormenta ⁊ corporis ⁊ anime ſe proijciunt.

¶ Hec gratioſiſſime princeps: prout emergentiū ꝑiculoꝝ neceſſitas exigebat tumultuario calamo raptim cōpilaui: ſubmittens ea correctioni gratie veſtre: et aliorum quorūcunqꝫ melius ſentientium: ad laudem ⁊ gloriam ſaluatoris noſtri ⁊ virginis Marie genitricis eius: qui eſt deus glorioſus regnans in ſecula benedictus. AMEN.

¶ Conſummatum eſt preſens opuſculum apud fratres Predicatores ꝑ Regentē tūc Studij qui ſupra in Sancta ciuitate Colonieſi ſub anno ſalutis Milleſimo Quingenteſimodecimo circa dominicam primam Quadrageſime. Impreſſum Colonie per Martinum de werdena.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0029-4

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0030-5

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0031-1

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0032-6

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0033-2

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0034-8

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0035-4

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0036-9

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0037-5

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0038-1

speciei non componitur ut signat aliquam [...] equum eandem asino admisceat admixta generationem equi cum asino adveniens numquam perficiet mulum

Differentia vero et proprium commune habent equaliter participari ab hiis que eorum participant. Equaliter enim rationalia rationalia sunt et risibilia risibilia. Et semper et omni adesse commune utrisque est. Si enim curtetur quis bipes non tamen privatur sed ad id ad quod est natum semper dicitur. Quoniam et ipsum risibile ad id quod natum est et semper, sed non quod semper rideat.

Proprium autem differentie est quoniam hec quidem de pluribus speciebus dicitur sepe ut rationale de homine et de deo, proprium vero de una sola specie cuius est proprium. Et differentia illis est sequens quorum est differentia sed non convertitur. Propria vero conversim predicantur de hiis quorum sunt propria.

Differentie autem et accidenti commune quidem est de pluribus dici. Commune vero est ad ea que sunt inseparabilia accidentia semper et omnibus adesse. Bipes enim semper adest omnibus corvis et nigrum similiter.

Differunt autem quoniam differentia quidem continet et non continetur. Continet enim rationalitas hominem. Accidentia vero quodammodo continent eo quod in pluribus sunt, quodammodo continentur eo quod non unius accidentis susceptibilia sunt subiecta sed plurimorum. Et differentia quidem intensibilis et remissibilis est, accidentia vero magis et minus recipiunt. Et inpermixte quidem sunt contrarie differentie, mixta vero contraria accidentia. Huiusmodi quidem sunt communitates et proprietates differentie et ceterorum. Species vero quid differt a genere et a differentia dictum est in eo quod dicebamus quomodo genus differt a ceteris et quomodo differentia differt a

Speciei autem et proprii commune est de se invicem predicari. Nam si homo est risibile est, et si risibile est homo est. Risibile vero quoniam secundum id quod natum est ridere sepe dictum est. Equaliter autem hiis sunt que participant et proprium quorum sunt propria.

Differt autem species a proprio quoniam species quidem potest et aliis genus esse, proprium autem aliarum specierum esse inpossibile est. Et species quidem ante subsistit quam proprium, proprium vero post fit in specie. Oportet enim hominem prius esse ut sit risibile. Amplius species quidem semper est actu in

cubat. proprium autem [illegible] proprietate non sunt. Homo vero semper actu et sor-
tes non vero semper [illegible] communis sit tamen risibilis. Amplius quorum differentie
sunt et ipsa sunt differentia. Est autem speciei proprium quidem esse et generis de
pluribus differentibus in eo quod quid sit predicari et cetera huiusmodi. Proprii vero solius et
Speciei vero et accidentis commune quidem est de pluribus // omni et semper adesse
predicari. raro vero alie sunt communitates propterea quod plurimum distant a se ac-
cidens et cui accidit.
Propria vero sunt utriusque speciei quidem in eo quod quid est predicari differunt. quoniam
est species, accidentis vero in eo quod quale est vel quomodo se habet. et unaquaeque
substantia una quidem specie participat pluribus vero accidentibus et separabilibus
et inseparabilibus. et species quidem ante intelliguntur quam accidentia. vel si sunt in-
separabilia. oportet enim prius esse subiectum ut illi aliquid accidat. Accidentia vero po-
sterioris sunt generis et adventitie nature. et speciei quidem participatio equaliter est,
accidentis vero vel si inseparabile sit non equaliter. Ethiops non alio ethi-
ope habet colorem vel intensum amplius vel remissum vel nigredine.
Restat igitur de proprio et accidente dicere. quomodo enim proprium [illegible] differant dictum est.
Commune igitur proprio et accidenti inseparabili est quod preter ea nunquam consistunt ea
in quibus considerantur. Sicut enim preter risibile non subsistit homo, ita pre-
ter nigredinem non subsistit ethiops. Et sicut semper adest proprium,
sic inseparabile accidens [illegible] est proprium.
Differunt autem quoniam proprium uni soli speciei adest. quemadmodum risibile homini.
inseparabile vero accidens ut nigrum non solum ethiopi sed et corvo
et ebano et carboni et quibusdam aliis. quare proprium conversim predi-
catur de eo cuius est proprium et equaliter. inseparabile vero accidens conversim non
predicatur. et propriorum quidem equalis est participatio, accidentium vero hec quidem
magis illa vero minus. Sunt quidem et alie communitates vel proprietates eorum que
dicta sunt. sed sufficiunt hec ad eorum discretionem communitatisque.
Equivoca dicuntur quorum // secundum traditionem
nomen solum est commune. ratio vero nominis substantie diversa
ut animal homo et quod pingitur. horum enim solum nomen commune est,
secundum nomen vero ratio substantie diversa. si quis enim assignet quid est utri[que]

est ut quo se habens praedicatur [illegible] Dictis igitur sup-
erius et quomodo continet dicta genera [illegible]

Speciem autem dici quidem et [illegible] uniuscuiusque forma secundum quam dictum
est primum quidem species digna imperio. Dicitur autem species et ea quae
est sub assignato genere secundum quam solemus quidem hominem esse speciem
animalis dicere cum sit genus animal, album coloris speciem, triangulum vero speciem
figurae. Quod si etiam genus assignantes speciei meminimus dicentes quod de
pluribus et differentibus specie in eo quod quid sit praedicatur, et speciem esse dicimus
in eo quod sub genere est assignatum. Nosse autem oportet quoniam et genus alicuius est genus
et species alicuius est species, idcirco necesse est et in utrorumque rationibus uti utrisque. Assig-
nant autem et sic speciem: species est quae ponitur sub genere assignato et de
qua genus in eo quod quid sit praedicatur. Amplius autem sic: species est quae de pluribus
et differentibus numero in eo quod quid sit praedicatur. Sed haec quidem assignatio specialissimae est et
eius quae solum species est, aliae vero erunt non specialissimarum. Planum autem
erit quod dicitur hoc modo. In unoquoque praedicamento sunt quaedam generalissima et rursus alia spe-
cialissima et inter generalissima et specialissima sunt alia. Est autem genera-
lissimum super quod nullum aliud superveniens genus. Specialissimum autem post
quod non est inferior species. Inter generalissimum autem et specialissimum et genera et species
sunt eadem ad aliud quidem et ad aliud sumpta. Sit autem in uno
quoque praedicamento manifestum quod dicitur. Substantia est quidem et ipsa est genus. Sub hac
autem est corpus, sub corpore vero animatum corpus, sub quo est animal.
Sub animali vero rationale animal, sub quo homo. Sub homine Socrates et Plato
et qui sunt particulares homines. Sed horum quidem substantia generalissimum
est et quod genus sit solum. Homo vero specialissimum est et quod species solum.
Sed corpus vero species quidem est substantiae, genus vero corporis animati. Sed animatum
corpus species quidem est corporis, genus vero animalis. Animal autem species quidem
est corporis animati, genus vero rationalis animalis. Sed rationale animal species quidem
est animalis, genus autem hominis. Homo vero species rationalis animalis,
non etiam genus particularium hominum sed species solum. Et omne quod ante
individua proxime praedicatur species est solum non etiam genus. Quemadmodum

Ink A 73

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0042-2

Reuerendiſſimū dñm dñm
hilippū ſancte eccleſie Colo
archiepm̄. Tractat⁹ magi/
eclarans q̄ grauiter peccēt
auxiliū a maleficis cōpilat⁹
o ſacre theologie profeſſore
magiſtro necnō heretice pra
nq̄ſitore magiſtro Jacobo
aſſen ordinis Predicatorū
uentus Colonienſis.

rāma fratris Jacobi
penſis ad Libꝛ

titudo fato graſſante finiſtrō
curari neſcia triſtis agat

.i. purgatiua

t pariat nihil anticyrea ſalutis

.i. medicis

achaoniis potio mixtā viris
rapido poſt vota p̄ceſq;. dolori
curſuram miſerit axe manum

.i. incātationib⁹

s vnq̄ tamen eſt adhibēda magiis
atores docte libelle doces

Finis

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-494973-p0043-8